Phẩm Bất Hoàn

Kinh Tăng Nhất A-Hàm (Trung Tâm DT Trí Tịnh - VNC PHVN, 2022)

11. PHẨM BẤT HOÀN1 1. THAM DỤC VÀ A-NA-HÀM2 Tôi nghe như vây: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà, thuộc nước Xá-vệ. Bấy giờ, Thế Tôn bảo các Tỳ-kheo: Hãy diệt trừ một pháp, Như Lai sẽ ấn chứng cho các thầy thành bậc A-nahàm.3 Một pháp đó là gì? Đó là tham dục. Này các Tỳ-kheo! Hãy diệt trừ tham dục, Như Lai sẽ ấn chứng cho các thầy đắc quả A-na-hàm. Bay giơ, The Ton liên noi kẹ: Bị tham dục buộc ràng, Đường ác mãi lang thang, Siêng tu lìa tham dục, Liền chứng A-na-ham. Bấy giờ, các Ty-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. *** 2. SÂN HẬN VÀ A-NA-HÀM4 Tôi nghe như vay: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà, thuộc nước Xá-vệ. Bay giờ, The Ton bảo các Ty-kheo: Hãy diệt trừ một pháp, Như Lai sẽ ấn chứng cho các thầy thành bậc A-nahàm. Một pháp đó là gì? Đó là san hận. Này các Ty-kheo! Hãy diệt trừ sân hận, Như Lai sẽ ấn chứng cho các thầy đắc quả A-na-ham.

1 Nguyên tác: Bất hoàn phẩm (T.02. 0125.11. 0566b05). Tên phẩm dựa theo 3 bản Tống, Nguyen, Minh. Bất hoàn ()nghĩa la không còn thọ sanh trở lại, dịch nghĩa của A-na-hàm (,Anāgāmī). 2 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(Z02. 0125.11.1. 0566ỒỒ06). Tham chiếu: ít. 01. 3 A-na-hàm % Anāgāmī)'. Bậc Thánh quả thứ 3 trong 4 quả Thanh văn. Theo Câu-xá luận, vị này đã đoạn trừ hết 9 phẩm tư hoặc ở cõi dục và không còn thọ sanh trở lại cõi dục nữa. 4 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(02. 0125.11.2. 0566ỒỒ14). Tham chiếu: ít. 01.

px Ấ • A rp-l Á rpi1 • À r • 1?\
Bây giờ, The Ton liên noi kê:
Bị sân hận buộc ràng, Đường ác mãi lang thang,
Siêng tu lìa sân hận, Liền chứng A-na-ham.
Bấy giờ, các Ty-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành.
***

3. NGU SI VÀ A-NA-HÀM5 Tôi nghe như vay: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà, thuộc nước Xá-vệ. Bây giờ, Thê Tôn bảo các Ty-kheo: Hãy diệt trừ một pháp, xa lìa một pháp, Như Lai sẽ ân chứng cho các thây thành bậc A-na-hàm. Một pháp đó là gì? Đó là ngu si. Thế nên, này các Tỳkheo! Hãy diệt trừ ngu si, Như Lai sẽ ân chứng cho các thây đăc quảA-na-hàm. Bay giơ, The Ton liên noi kê: Nhiễm trước bởi ngu si, Đường ác lầm lũi đi, Siêng tu, ngu si hết, Thành Na-ham tức thì. Bấy giờ, các Ty-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. *** 4. XAN THAM VÀ A-NA-HÀM6 Tôi nghe như vầy: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà9 thuộc nước Xá-vệ. Bấy giờ, Thế Tôn bảo các Tỳ-kheo: Hãy diệt trừ một pháp, xa lìa một pháp, Như Lai sẽ ấn chứng cho các thầy thành bậc A-na-hàm. Một pháp đó là gì? Đó là xan tham. Thế nên, này các Tỳ-kheo! Hãy diệt trừ xan tham, Như Lai sẽ ấn chứng cho các thầy đắc quả A-na-hàm. Bay giơ, The Ton liên noi kẹ: Nhiễm trước bởi

xan tham, Khổ đường ác phải mang, Xan tham siêng từ bỏ, Sẽ thành A-na-hàm. Bây giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đêu hoan hỷ phụng hành. *** 5 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(T02. 0125.11.3. 0566b22). Tham chiếu: It. 2. 6 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(Z02. 0125.11.4. 0566c01). Tham chiếu: It. 5.

11. PHẨM BẤT HOÀN^ 81

5. TÂM KHÓ HÀNG PHỤC7 _ Tôi nghe như vây: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà, thuộc nước Xá-vệ. Bấy giờ, Thế Tôn bảo các Tỳ-kheo: -ở trong chúng này, Như Lai hoàn toàn không thấy một pháp nào không thể hàng phục, khó có được thời cơ thích nghi, chiu các quả khổ như là tâm. Này các Tỳ-kheo, tâm này không thể hàng phục, khó có được thời cơ thích nghi, chịu các khổ báo. Thế nên, này các Tỳ-kheo! Hãy phân biệt tâm, hãy tư duy tâm, khéo suy nghĩ đến các gốc rễ thiện. Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. r x Bây giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đêu hoan hỷ phụng hành. ***

6. TÂM DỄ HÀNG PHỤC8 Tôi nghe như vầy: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà9 thuộc nước Xá-vệ. Bay giơ, The Ton bao các Tỳ-kheo: -ở trong chúng này, Như Lai hoàn toàn không thấy một pháp nào dễ hàng phục, dễ có được thời cơ thích nghi, hưởng các quả báo tốt đẹp như là tâm. Này các Tỳ-kheo! Hãy phân biệt tâm, khéo suy nghĩ đến các gốc rễ thiện. Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. ***

7. ĐẮM NHIỄM ĂN UỐNG9

Tôi nghe như vây:

Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà, thuộc nước

Xá-vệ.

Á • y r-pl Á rp/X 1 9 L rp \ l 1

Bây giơ, The Ton bao các Tỳ-kheo:

ở trong chúng này, nếu có người nào suy nghĩ điều gì, Như Lai đều biết rõ. Tuy rằng người này không vì ăn uống mà ở trong đại chúng nói lời giả dối,

7 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(7.02. 0125.11.5. 0566c09). Tham chiếu: A. 1.21/30 - L 5. 8 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(T.02. 0125.11.6. 0566cl6).Tham chiếu: A. 1.21/30 - L 5. 9 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(T.02. 0125.11.7. 0566c22).Tham chiếu: s. 17.11 - II. 233; S. 17.12-ii. 233; S. 17.11/20-II. 234.

nhung vào lúc khác, Như Lai lại quán thây người này sanh tâm đăm nhiễm, nghĩ nhiều đến tài vật nên đã ở trong chúng nói lời giả dối. Vì sao như vậy? Này các Tỳ-kheo, vì tâm đăm nhiêm tài vật rát khó dứt bỏ, khiên cho con người đọa vào ba đường ác, không đến được chỗ vô vi. Thế nên, này các Tỳ-kheo? nếu đã sanh tâm đắm nhiễm tài vật thì hãy dứt bỏ, còn nếu chưa sanh thì chớ để sanh. Như vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điêu này. Bấy giờ9 các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. ***

8. ĐÂM NHIỄM TÀI VẬT10 Tôi nghe như vay: Một thời, đức Phật ngụ tại vườn cấp Cô Độc, trong rừng Kỳ-đà? thuộc nước Xá-vệ. J Bây giơ, The Ton bao các Tỳ-kheo: ở trong chúng này, có người tự nghĩ: "Thà bỏ thân mạng, quyết không nói dối ở trong đại chúng." Nhưng vào lúc khác, Như Lai lại quán thay người này sanh tâm đắm nhiễm, nghĩ nhiều đến tài vật nên đã ở trong đại chúng nói lời giả dối. Vì sao như vậy? Này các Tỳ-kheo9 vì tâm đắm nhiễm tài vật rất khó dứt bỏ5 khiến cho con người rơi [vào] ba đường ác, không đến được chỗ vô vi. Thế nen, này các Tỳ-kheo, nếu đã sanh tâm đắm nhiễm tài vật thì hãy dứt bỏ, còn nếu chưa sanh thì chớ để sanh. Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. ***

9. ĐÈ-BÀ-ĐẠT-ĐA(l)11

Tôi nghe như vầy:

Một thời, đức Phật cùng với năm trăm vị Tỳ-kheo ngụ ở Trúc Lâm, vườn

Ca-lan-dà, thuộc thành La-duyệt.

px Á • y rnpi Á rp19» r y 1 1

Bay giơ, The Ton hỏi các Tỳ-kheo: -Thế nào, này các Tỳ-kheo! Các thầy có thấy pháp của Đề-bà-đạt-đa thanh tịnh không? Thật ra, Đề-bà-đạt-đa tạo ác rất nặng, chịu tội một kiếp không thể cứu chữa. Trong giáo pháp của Như Lai, không thấy ông ấy tạo một chút điều lành nào để có thể ghi nhận. Vì thế, nay Như Lai mới nói cội gốc các tội của Đề-bà-đạt-đa là không thể cứu chữa. Giống như một người bi rơi vào hố phân

10 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(02. 0125.11.8. 0567a04). Tham chiếu: s. 17.11 II. 233; S. 17.12-li. 233; S. 17.11/20-11.234. 11 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(T.02. 0125.11.9. 0567al4). Tham chiếu: A. 3.27 - L 126.

11. PHẨM BẮT HOÀN 83

sâu, thân thể chìm ngập, không còn chỗ nào sạch sẽ. Bấy giờ, có người muốn đến cứu mạng người đó đặt lên chỗ sạch, bèn nhìn quanh hố phân và thân thể người đó xem còn chỗ nào sạch sẽ để đưa tay kéo lên, nhưng nhìn kỹ rồi không thấy chỗ nào sạch sẽ để nắm lấy5 người ấy đành phải bỏ đi. Cũng vậy, này các Tỳ-kheo5 Như Lai xét thấy Đề-bà-đạt-đa là người ngu si vô trí, không có một chút pháp thiện nào có thể ghi nhận, chịu tội một kiếp, không thể cứu chữa. Sở dĩ như thế là vì Đề-bà-đạt-đa ương ngạnh, ngu si, tham đắm lợi dưỡng, tạo tội ngũ nghịch,12 sau khi qua đời sẽ sanh vào đường ác. Thật vậy, này các Tỳ-kheo, xem nặng lợi dưỡng sẽ khiên con ngươi không đen được nơi an ôn. Thê nên, này các Tỳ-kheo, đã sanh tâm lợi dưỡng thì hãy lìa bỏ, còn nếu chưa sanh thì chớ để phát sanh. Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. ***

10. ĐÈ-BÀ-ĐẠT-ĐA (2)1314 Tôi nghe như vầy: Một thời, đức Phật cùng với năm trăm vị Tỳ-kheo ngụ tại Trúc Lâm, vườn Ca-lan-dà, thuộc thành La-duyệt. Bấy giờ, có vị Tỳ-kheo nghe Như Lai thọ ký cho Đề-bà-đạt-đaM sẽ chịu tội một kiếp không thể cứu chữa, vị ấy liền đến chỗ Tôn giả A-nan. Đen nơi, chào hỏi nhau xong, ngồi qua một bên, rồi Tỳ-kheo kia hỏi Tôn giả A-nan: Thưa Tôn giả A-nan! Thế Tôn đã quán sát tận cùng

căn nguyên của Đề- bà-đạt-đa? rồi sau đó thọ ký ông ta sẽ chịu tội một kiếp không thể cứu chữa ư? Liệu có nguyên do để thọ ký như vậy chăng? Tôn giả A-nan đáp: Lời Như Lai nói không bao giờ hư dối, những việc làm từ thân và miệng của Như Lai không hề đổi khác. Như Lai chắc thật thọ ký Đề-bà-đạt-đa sẽ chịu . o. 1 • Ấ *1 1 9 . tội rát nặng, trải qua một kiếp không thê cứu chữa. Bấy giờ, Tôn giả A-nan bèn đứng dậy đi đến chỗ Thế Tôn, đảnh lễ sát chân Phật roi đứng qua một bên và bạch: Có một Tỳ-kheo đến chỗ con và hỏi như vầy: 'Thế nào, thưa Tôn giả A-nan, Như Lai đã quán sát tận cùng căn nguyên của Đề-bà-đạt-đa, rồi sau đó thọ ký ông ta sẽ chịu tội một kiếp không thê cứu chữa ư? Liệu có nguyên do đê thọ ký như vậy chang?" Chất vấn xong, thầy ấy bỏ đi.

12 Ngũ nghịch ():Năm tội cực ác, gồm giết mẹ, giết cha, giết A-la-hán, làm thân Phật chảy máu, phá hòa hợp Tang. 13 Tựa đề đặt theo nội dung kinh. Tăng.(02. 0125.11.10. 0567ỒỒ04). 14 Nguyên tác: Điều-đạt (),tên khác của Đề-bà-đạt-đa.

rr^i Á rrn L 2 _
The Ton bảo:
Tỳ-kheo đó hẳn là xuất gia tu học trễ muộn, đến với giáo pháp của Như
Lai chưa được bao lâu. Những lời Như Lai nói ra không hề hư dối, sao lại khởi tâm nghi ngờ.
Bay giờ, The Ton bao Ton gia A-nan:
Thầy hãy đến nói với Tỳ-kheo kia là Như Lai gọi.
A-nan đáp: - Kính vâng, thưa Thế Tôn! Thế rồi, Tôn giả A-nan vâng lời Thế Tôn đến chỗ Tỳ-kheo kia và bảo: -Như Lai gọi thầy. Tỳ-kheo kia đáp: -Vâng, thưa Tôn giả! Tỳ-kheo kia liền chỉnh sửa ỵ phục, đi cùng A-nan đến chỗ Thế Tôn. Đen nơi, đảnh lễ sát chân Phật rồi ngồi qua một bên. Bay giờ, The Ton nói với Ty-kneo kia: Này kẻ mê muội kia! Thầy không tin những gì Như Lai nói ư? Những gì Như Lai chỉ dạy không hề hư vọng mà nay thầy lại muốn tìm hư vọng nơi Như Lai - Tỳ-kheo kia liền bạch Phật: - Tỳ-kheo Đề-bà-đạt-đa có thần lực lớn, có oai thế lớn. Vì sao Thế Tôn lại thọ ký ông ta chịu tội rất nặng trải qua một kiếp? [0567C03] Phật bảo: -Hãy cẩn thận lời nói của ông, chớ để mãi chịu khổ khôn cùng! Bây giơ, Thê Tôn liên noi kệ: Hành thiền chứng ngũ thông,15 Rốt cuộc không giải thoát, r 9 y2

Chăng đên được Niêt-bàn5 Lại còn đọa địa ngục. Nêu Như Lai nhận thây tự thân Đê-bà-đạt-đa có một mảy may thiện pháp thì Như Lai không bao giờ thọ ký ông ta sẽ chịu tội một kiếp không the cứu chữa. Thế nhưng, này kẻ mê muội kia, vì Như Lai không thấy tự thân Đề-bà- đạt-đa có một mảy may thiện pháp nào nên mới thọ ký ông ta sẽ chịu tội một kiếp không thể cưu chưa. Sở dĩ như thê là vì Đê-bà-đạt-đa ương ngạnh, ngu si, tham đăm lợi dưỡng, khởi tâm nhiễm trước, tạo ác ngũ nghịch, sau khi qua đời sẽ rơi vào địa ngục. Vì sao như vậy? Vì tâm lợi dưỡng sâu nặng sẽ phá nát gốc thiện, khiến con người không đên được nơi an ôn.

15 Tham chiếu: Cv. 7.341-363.

11. PHẨM BẤT HOÀN 85

Thế nên, này các Tỳ-kheo? nếu đã khởi tâm lợi dưỡng, liền phải tìm cách diệt trừ; nếu chưa sanh khởi tâm này thì chớ để sanh khởi. Thật vậy, này các Tỳ-kheo! Hãy học tập điều này. Bấy giờ? Tỳ-kheo kia từ chỗ ngồi đứng dậy, chỉnh sửa y phục, đảnh lễ sát chân Phật và bạch: -Nay con xin tự hối lỗi5 ngưỡng mong Thế Tôn từ bi tha thứ. Do vì ngu si nên con gây tạo những nghiệp bất thiện. Như Lai giảng thuyết không có hai lời, thế mà con đã ngu si khởi tâm nghi ngờ. Kính xin Thế Tôn nhận sự hối lỗi của con. Con nguyện sẽ sửa đổi sai lầm trước dây, tu tập những điều thiện lành sắp đến. Tỳ-kheo kia bạch như vậy ba lần xong. Thế Tôn bèn dạy: Lành thay, Tỳ-kheo! Thầy đã biết hối cải những suy nghĩ sai lầm của mình. Như Lai sẽ tha thứ những hiểu biết chưa thau đáo của thầy, chớ có nghi ngờ đối với Như Lai! Nay Như Lai ghi nhận sự hối lỗi của thầy, về sau chớ làm thế nữa. Đức Phật nhắc nhở ba lần như vậy. Khi áy, The Ton liên noi kẹ: Nếu đã tạo tội nặng, Hối lỗi, nguyện xin chừa, Lấy giới luật ngăn ngừa, Nhổ phăng gốc tội nặng. Bấy giờ, vị Tỳ-kheo kia và bốn bộ chúng nghe Phật dạy xong đều hoan hỷ phụng hành. *** Kệ tóm tắt:16 Tứ chủng A-na-hàm, Nhị tâm cập Nhị thực, Bà-đạt,17 Nhị khế kinh, Trí giả đương giác tri.

16 Nguyên tác Nhiếp tụng:.Do đặt lại tựa đề nên Nhiếp tụng không trùng với tên kinh. 17 Bà-đạt ở đây là viết tắt tên Đề-bà-đạt-đa .

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.